

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila

delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 8.

V Ljubljani, 28. februarja 1895.

Letnik I.

Delu — čast!

Trdno stojmo, kakor hrast,
Delu pojmo slavo, čast!

Socijalnega vprašanja jedro bi se dalo izraziti tako-le: »Kaj je treba storiti, da se vrne delu čast?« Sedaj je delo samo blago, ki se kupuje, kakor vsako drugo. Večina ne presoja njegove vrednosti po tem, da izvira od krone stvarstva, od človeka. Sveti oče zato v svoji okrožnici o delavskem vprašanju z dne 15. maja l. 1891 na več mestih javno povdarjajo resnico, da je delo častno in veliko vredno. Njihova načela o delu so ta-le:

1. Delo je osebno in potrebno. V okrožnici pravijo tako-le: »Pri človeku ima delo dve lastnosti, ki sta že po naravi vsajeni vanje; delo je namreč **osebno**, ker je delavska moč združena z osebo in je popolna lastnina tistega, ki jo izvršuje in v čegar korist je vstvarjena; potem je pa tudi **potrebno**, ker človek potrebuje sadov iz dela zato, da si ohrani življenje.« Odtod dokazujejo sv. Oče, da vkljub svobodni pogodbi med delavcem in delodajavcem pogodba ni veljavna, če ne daje delavecu, česar potrebuje za življenje. Čast dela je tedaj najpreje v tem, ker človeku ohranja njegov obstanek. »Kdor ne dela, naj tudi ne jé«, pravi sv. Pavel. Zraven pa tudi pristavlja sv. pismo: »Vsak delavec je svojega plačila vreden.« In med vnebovpijoče grehe štejemo: »Delavcem in najemnikom zaslužek zadrževati ali pri-trgovati.«

2. Delo je poglavitni vzrok lastninske pravice, ki je temelj družabnemu življenju. Sv. Oče pravijo: »Ko človek rabí svojo pamet in svoje telesne moči, da si pridobiva od nature potrebnih stvari, s tem ravno sebi prilastuje tisti del telesne nature, ki ga je sam obdelal in v katerem je takorekoč vtisnil nekako sliko svoje osebnosti. Zato mora biti popolnoma prav, da ima tisti del v svoji lasti in nobeden ne sme kakorkoli žaliti njegove pravice!« Ta točka se nam zdi jako važna, ker nas uči, da so delavci solastniki tistega, kar izde-

lujejo in ne samo navadni kramarji, ki prodajajo svojo delavsko moč.

3. Delo je izvor državnega premoženja. Sv. Oče pravijo: »Da se pridobivajo telesne stvari, zato je najvplivnejše in napotrebnejše delo, ki je z umom in z rokami izvršujejo delavci na polju ali v delavnicah. Celó toliko premorejo in storé v tem obzru da je popolnoma gotova resnica, da se od drugod ne rodi državno premoženje, nego iz delavskega dela!« Pri tej priliki opozarjamo, da je prevod delavske okrožnice v Herderjevi izdaji na tem mestu napačen. Latinsko besedilo je mnogo odločnejše. Po njem smo prevedli mi te vrste. (Prim. slovenski prevod »Okrožnice« str. 30.) Te besede naj dobro premislijo tisti, ki trdé, da imajo samo tisti državljani pravice v državi, ki plačujejo naravnostni davek in ki nočejo iz tega vzroka delavcem pustiti njihovih političnih pravic. Misel, ki jo sv. Oče povdarjajo in ki je jedino pravo-krščanska, je v nasprotju s trditvami, ki so se slišali letos na Kranjskem v dež. zboru o volivni pravici.

Poslanec Klun je namreč navedel v svojem govoru o volivni pravici razloge proti volivni pravici delavcev, ki so jih izražali zaupni možje koaliranih klubov pri svojih posvetovanjih, rekoč: »Glavni ugovor šel je na to, da nikakor ne gré volivno pravico dajati samo delavcem, ki so se že pokazali nemorne in nezanesljive ljudi, drugim pa ne, ki so za ohranitev države veliko važnejši kakor delavci in nosijo tudi večja bremena.« Potem razvija, da indirektnih davkov plačujejo veliko več drugi stanovi nego delavci, in končno pravi: »Ako se hoče torej delavcem dovoliti volivna pravica, se nikakor ne sme odrekati njim, ki poleg indirektnih davkov plačujejo tudi še direktne davke in so za vzdrževanje države mnogo važnejši od prvih.«

Država ima vse, kar ima, od dela. Delo ji proizvaja davke, delo jo ohranja, delo ji pomnožuje blagostanje. Pravična razdelitev političnih pravic se mora torej ravnati po delu, ne pa po — premoženju. Iz tega svojega načela izvajajo sv. Oče, da je država dolžna skrbeti za delavce, pravice njihove pa zagovarjajo večkrat trdeč, da se država ne sme v vse vtikati, marveč mora dati

delavskemu stanu zanj potrebno samoupravo, po kateri si v postavnih zadrugah v zvezi z delodajavci sam odločuje svoje zadeve. (Prim. »Delavsko vprašanje. Okrožnica. Preložil A. Kalan. V Ljubljani 1891, str. 39, 40, 50. nasl.)

4. Delo je težavno in sicer zato, ker je kazen za greh. Sv. Oče pravijo: »Človek bi tudi v stanu prvotne nedolžnosti ne bil brez dela. Seveda bi mu bilo to delo sladko in človek bi sam hrepenel po njem. Sedaj po grehu pa je delo potrebna pokora, katera teži mora človek skušati.« V tem se ločimo od socialistov, ki sanjarijo o dôbi, ko bo delu vzeta vsa težava. Mi verujemo, da se človek pri delu pokori zavoljo izvirnega greha; verujemo pa tudi v Odrašenika, ki nas s svojo milostjo rešuje greha in večne kazni in nam lajša težo časnih kaznij, ki je sam telesno delal, »ki nam daje upa slast, da se vrne delu čast.« Sicer je pa tudi pokora velike vrednosti in za grešnika častna. Kakor branimo proti kapitalistom vrednost in čast dela v drugih ozirih, tako jo branimo proti socialistom gledé pokore.

Delo, katero jedino ohranja človeka in državo, in vstvarja bogastvo in vrednost sicer mrtvih tvarin, bi se moralo torej vse bolj čislati in spoštovati, kakor se to godi dandanes. Ni se pa temu čuditi, ker je nesramna lakomnost in nenasitna dobičkaželjnost posameznih prebrisancev potisnila delo iz mesta časti nazaj na mesto sužnosti in hlapčevskega ponižanja; ne poznajo pomena dela in mislijo, da je delo samo na sebi poniževalno, in vsled tega ne upajo niti misliti, da je delo na svetu za vse ljudi, in da bi bilo mogoče od dela drugače živeti kakor suženjsko. Da delo dandanes nima tiste veljave in vrednosti, katero bi moralo imeti, temu je v prvi vrsti kriva po odpadku od Kristusa nastala divje s v o b o d n a k o n k u r e n c a i n n a d p r o d u k c i j a. Konkurenca, kakoršno opažamo sedaj, že ni več konkurenca, ampak divja gonja — divji ples kapitalističnih čarovnic. Vsakdo bi rad ugonobil svojega sosedu; drug drugemu ne privošči dobička in marsikdo daje svoje blago dostikrat pod vrednostno ceno samo zato, da drugi ne proda; da pa sam nima škode, mora trpeti delavec na svoji plači, ali pa pri delu s priganjanjem. Ker delavsko ljudstvo vsled slabih plač ni zmožno kupovati si potrebnih stvari, bodisi obleke ali živil, zaostaja narejeno blago po skladiščih; in ker to zalogo vsled brezsrčne dobičkaželjnosti pomnožuje še predolgi delavski čas, je naravno, da je padlo delo gledé veljave in vrednosti, ter se pogreznilo nazaj v preteklo pogansko sužnost s tem razločkom, da je sedaj delavcu dano na prosto voljo biti suženj modernemu kapitalu, ali pa poginiti lakote. Vsled te divje konkurence se množe pa tudi čimdalje bolj zaloge raznega blaga. Konkurenca zahteva, da se delavci in stroji kolikor je največ mogoče izrabljajo v to, da naredijo kolikor mogoče veliko blaga. Zato pa gleda dotični podjetnik, da je delavski čas dolgo trajen, in da so plače delavcev kolikor mogoče nizke. Na ta način ustvarilo se je razmerje, da so poleg

polnih skladišč raznega blaga delavci strgani, in poleg polnih skladišč žita lačni.

Ali pa morda tuji stroji vničujejo vrednost dela? Reči moramo, da se vrednost ni zmanjšala, in da je delo sedaj ravno toliko, ali pa še več vredno, kakor je bilo nekdanj, ker se potrebščine niso zmanjšale, ampak zeló zvečale. Kolikor več izdelkov pa je treba, toliko večjo veljavo bi moralo imeti tudi delo. Gotovo je, da so potrebščine sedaj veliko večje kot nekdanj, in da je v kljub temu delo izgubilo svojo vrednost. Pri vseh sedanjih potrebščinah bi bilo naravno, da bi se povzdignila v tej meri tudi vrednost dela. Ker se pa to, kakor vidimo in čutimo, ni zgodilo, mora biti neka napaka, ki ovira naravni razvoj vrednosti in veljave dela, v razmerju s potrebščinami. Stroj je tukaj čisto nedolžen; stroj je celó koristen ter daje v pravi uporabi delu veliko večjo veljavo. Po strojih se izdeluje vse drugače, vse lažje, vse hitreje, in pa veliko več vrst izdelkov, kakor z rokami. Stroj je postal s tem človekov namestnik gledé težkega dela. Človeku ni treba več toliko trpeti, kakor z delom na roke. Stroj pa tudi hitreje izdeluje. Kar je »na roke« popred kdo izdeloval cel dan, za tisto delo potrebuje na stroju par ur. Torej je mogoče s strojem zaslužiti v par urah toliko, kakor popreje cel dan. Kdor je popreje potreboval delo celega dne, da si je prislužil potrebnega za življenje, si s strojem tisto prisluži v par urah, ves drugi čas pa lahko porabi v vzgojo svoje družine; gre lahko v cerkev, ter samega sebe izobrazja in izpopolnuje. Kakor je razvidno, stroj ni nikakor sam na sebi kriv tega, da ima delo tako nizko vrednost in tako malo veljave. Krive so tega le razmere, v katerih se stroj zlorablja v sebične namene kapitalistov. Kadar se bo stroj rabil v resnici v to, kar je pravi njegov namen, namreč, da bo lajšal človeku delo, in poleg tega pridobil delu tisto vrednost in veljavo, katero mora delo samo po sebi imeti, potem bo napočila še-le zarja delavskemu ljudstvu, delo pa bode slavilo dan zmage in slave nad sebično lakomnostjo. Da se to prej zgodi, naj vsakdo, ki ga navdaja ljubezen do bližnjega, stori v tem oziru svojo dolžnost in naj se z vsemi svojimi močmi potegujejo zato, da se vrne delu vrednost in čast.

Naša organizacija.

Iz Zagorja ob Savi smo dobili od nekega premogokopa pismo s sledečimi vprašanji: I. Kako je to, da so imeli v nedeljo dne 17. t. m. soc. demokratje v Zagorju shod na povabila in da ni smel nobeden brez njega na shod; gospoda okrajnega glavarja tudi ni bilo na shod? II. Ali je res, kar je govoril pri tem shodu Grablovic, da je 200 udov od slov. kat. del. društva odstopilo in pristopilo h soc. dem.? III. Ali je res, kar je dalje trdil, da je Gostinčar sam hodil za Grablovicem in ga prosil, naj ga vzame v soc. dem. društvo, zato ker so v kat. del. društvu same f. . ške sleparije? IV. Ali res prepisujete iz »Delavca« in potem izdajate

»Glasnik« in imate »Delavca« za ogledalo? V. Ali bo res v Zagorju kmalo republika, če bomo skupaj držali?

Odgovor uredništva: I. Shod je bil sklican, kakor mi mislimo, po § 2. društv. zak. na povabila zato, da so vam lažje lagali in zabavljali čez nas in duhovščino. Iz tega se vidi, kako slabo se soc. dem. že tudi v Zagorju godi, da si ne upajo več očitno nastopiti. Saj vedó, da bodo premogarji kmalu toliko pametni, da jim ne bodo več hoteli dajati svojih krvavo zasluženih krajcarjev, da jih bodo zapodili za vselej iz svoje srede, in rajše sami gospodarili s svojim denarjem, kakor pustili to drugim, ne da bi vedeli kam gre. II. Res je, da je v slov. kat. del. društvu sedaj okrog 890 rednih udov in veliko jih je, ki so bili prej pri soc. dem. Iz kat. del. društva pa še nobenega ni pri njih; to vemo mi in soc. demokratje prav dobro. III. Res je, da je Gostinčar tajnik našega društva in da ne bo odstopil, posebno pa nikdar soc. dem. na ljubo. Res je tudi, da sta Zadnik in Grablovic hodila za njim in ga nagovrjala, naj bi pristopil k njim, tako da se je komaj vbrnil. Res je, da ravno soc. dem. hodijo okrog duhovnov in prosijo njihove pomoči, kakor ne davno »sod.« B. IV. Kar se tiče »Glasnika« in »Delavca«, morajo pa tisti braveci sami najbolj vedeti, ki bero oba lista. Mislimo, da lahko vidijo, da »Delavec« cel čas, kar izhaja, ne prinaša družega, kakor obrekovanje in zabavljanje in pa laži. Skoraj nobenkrat ni še kaj stvarnega pisal. Res je pa, da kadar bomo potrebovali kakih zabavljivih imen, jih bomo šli v »Delavca« iskat in iz njega pobirat, zato ker jih drugod takih ni. V. V Zagorji bo res republika, kadar bodo premogarji spoznali, komu so se vjeli na limanice in kako so jih ti za nos vodili. Potem bo res za soc. dem. tisti dan republika, ko se bodo zavedni delavci obrnili proti njim in jim pokazali pot, po kateri so prišli. To upamo, da bo kmalu, saj so zagorski možje verni, pametni sinovi slovenske matere. Nikakor ne moremo verjeti, da bi jih za stalno zvalili socijalni demokratje, ki zame-tujejo vero v Boga in ne ljubijo svoj domovine.

Iz Trbovelj se nam piše: Z veseljem čitam »Glasnik«, ker v njem je veliko koristnega za nas delavce; vidim pa tudi, kako lepo se množijo in cvetejo po vsem Slovenskem katoliška delavska društva. Če je le nekoliko delavcev skupaj, že imajo društvo in poučne shode, ali pri nas v Trbovljah žalibog pa nimamo katol. delav. društva, čeravno nas je nad tisoč delavcev in veliko delavk. V Prevaljah, Žalcu so ga ustanovili, v Mariboru se snuje, kjer gotovo ni toliko delavcev kakor pri nas. Vsi delavci želijo, da bi se tudi pri nas kmalu ustanovilo katoliško delavsko društvo. Za pomoč pa prosimo vse za to vnete može, posebno pa častito duhovščino. Bog daj, da bi se kmalo uresničile naše želje!

Shod slov. katol. del. društva v Ljubljani. Podpredsednik Pelc otvori 17. t. m. shod ob 6. uri zvečer. Gostinčar se najprvo zahvaljuje društvnikom za vzgledno vzdrževanje reda pri društvni veselici na strelišču. Potem kritikuje zadnjega »Delavca« gledé odgo-

vora na vprašanje »Glasnika«, koliko da se je že dalo podpore zagorskim rudokopom iz tega denarja, kar so ga rudokopi socijalistom že vplačali. »Delavec« je na vprašanje besno planil po zagorskem gosp. kapelanu in mu očital, da on v šoli pretepava otroke, in zatrjeval, da Grablovic nima denarja, da bi ga mogel darovati za rudokope. Povedal pa ni prav nič o tem, za kar je bilo stavljeno vprašanje v »Glasniku«. Socijalna demokracija vsled svojega programa ni zmožna rešiti socijalnega vprašanja.

Drugi govornik je tudi razkladal modrost zadnjega »Delavca«, kateri nas v svoji veliki modrosti imenuje »krščanske zmedence«, menda zato, ker smo jim zmedli njihovo štreho. Opisal je, da ima ta list za nas tudi več in dvojevrstnih »pljunkov« ter razkladal te »Delavčeve pljunke med splošnim smehom navzočih društvnikov.

Za njim oglasil se je društvnik Bahar, kateri je povdarjal slogo in ljubezen društvnikov, ter konečno priporočal, da bi se strogo pazilo na to, da bi k shodu ne zahajal kak »ogleduh«, ki bi potem raznašal po svoje društvene zadeve. — Zatem je Jeraj predlagal, da bi med seboj nabirali darove, da bi se iz tega potem preskrbovali tudi pogrebi društvnikov. Ob polu 8. uri se je zaključil shod. — Društvo ima redno svoje shode vsako nedeljo v svojih prostorih.

Slov. katol. delavsko društvo je jelo dajati podpore bolnim udom z dném 1. svečana. V prvih treh tednih je izdalo v ta namen že 47 gld. 20 kr. Obrekljivci naj vprašajo bolne delavce-društvnike in zvedeli bodo, čemu je društvo. — Darov za bolne društvnike je dobilo društvo v treh tednih 42 gld. in sicer je zložilo 12 duhovnikov zbranih v Selcih — 17 gld. Namestu venca na grob rajne gospé Fr. Pogačarjeve so darovali: Vzajemno podporno društvo 10 gld., dr. Gregorič 5 gld., A. Kalan 5 gld., dr. Krek 2 gld., I. Peterca 2 gld., Čast. gosp. kan. L. Jeran je daroval 1 gld. — Jasno je, kje ima torej društvo svoje prijatelje, katerim Bog plačuj njihove dobrote!

Katol. del. društvo za Prevalje in okolico. Poroča se nam: Novo ustanovljeno katol. del. društvo za Prevalje in okolico je imelo dné 17. t. m. v Črni svoj drugi društvni shod, ki se je obnesel prav dobro in pokazal, koliko prijateljev vživa novo za naše čase prepotrebno društvo med slov. delavci. Po krščanskem nauku napolnila se je velika dvorana Štulerjeve narodne gostilne hitro s poslušalci, katerih se je nabralo nad 800 in ki so v hudi gnječi ves čas pazljivo poslušali govore. — Domači duh. pastir č. g. J. Kindlman z daljšim prisrčnim nagovorom pozdravlja vse došle. Isto stori gosp. načelnik Kolenc v imenu društva. Kaplan Rozman pojasnuje namen in pomen katol. del. društva in vabi navzoče, naj mu v prav obilnem številu pristopajo. Čast. gosp. društvni tajnik Ebner nato v lepem govoru odgovarja s posebnim ozirom na nauke socijalnih demokratov na vprašanje: Odkod je hudo na tem svetu? Veleč. gosp. prefekt Val. Podgorc v jedournem vse-skozi dovršenem govoru podaja sliko sedanjega žalostnega socijalnega položaja in dokazuje zlasti dve stvari:

da mora pravica veljati za vsakega, tedaj tudi za delavca in da je delo čast in dolžnost za vsakega. Živahna pohvala je sledila izbornemu govoru. Potem so delavci oglašali svoj pristop k društvu, ki si je pridobilo ta dan nad 80 novih udov. — Vladovalnega komisarja pri zborovanju ni bilo, pa precej po končanem zboru, ki se je vseskozi mirno in lepo vršil, začeli so popraševati okrog orožniki, koliko ljudij je bilo na shodu, kdo je govoril, kaj se je razpravljalo itd. Kdo je le to vprašanje zaukazal, ne vem; zanimivo je vsekako! — Prihodnji društveni shod bode zopet pri »Fari« na prvo postno nedeljo.

Politika po svetu.

† Nadvojvoda Albreht

feldmaršal, sloveči zmagovalec pri Novari in Kustoci, polustric našega cesarja je bil dne 26. t. m. slovesno pokopan. Umrl je v Arku, 78 let star. Za njim žaluje vse naše cesarstvo, posebno pa naši vojaki. Rajnikova pobožnost in njegovo junaštvo bo gotovo ostalo v vednem spominu!

Državni zbor se je pričel dne 19. t. m. Ker ni nobene jasnosti v načelih, zato tudi ni nobenega upanja, da bi se kaj stalno dobrega sklenilo. Govori se, da misli ministerski predsednik Vindišgrec, ki je zase jako pošten, značajan in veren mož, odstopiti in da pride na njegovo mesto praški namestnik grof Tun. Škoda našega lepega cesarstva, da ne more doseči pravega miru. Vzrok temu je jedino to, da se ljudje povsod ne vstavijo najhujšemu sovražniku urejene države in katoliške cerkve namreč — liberalizmu.

Na Mažarskem ni novi ministerski predsednik Banffy nič boljši od prejšnjega. V zbornici je izrekel, da je narodni razvoj Ogerske mogoč samo, če se popolnoma izvrše vsi liberalni načrti. Ljudstvo se zbira in organizuje vedno bolj. Ljudska katoliška stranka je že zelo močna. Ta bo pokazala, da tudi na Mažarskem ni več mesta za gnjili liberalizem in da je razvoj vsake države, tudi mažarske, mogoč samo na temelju krščanske pravičnosti in da se ne bode tako kmalu uresničil pripomoček Banffyjev, ki je dejal: »Preje ne bo miru, dokler duhovnikov ne postrelimo.« Socijalisti so pa vendar le lahko veseli, da imajo v tem obziru zaveznika na ministerski stolici.

Posnemanja vreden ukaz. Francoski trgovski minister je izdal poseben ukaz, v katerem naroča obrtnim nadzornikom, policiji in žandarjem, naj pazijo, da ne bodo mladoletni delavci vozili po šinah vozov ki so težji nege 500 kil, delavke pa ne težjih od 300 kil. Za ročne vozičke pa velja kot najvišja teža za delavce 60 kil in za dekleta 50 kil, in za samokolnice 150 kil.

Proti delavskim zatiravcem. Belgijski zbornici je predložila vlada dne 2. sveč. načrt, po katerem bi se zabranilo goljufno krajšanje delavske plače. Delavec ima

po tem načrtu vedno pravico dati svoje delo premeriti stehtati ali kakorkoli določiti, če bi bil tudi sklenil temu nasprotno pogodbo. Kedor bi tega ne dovolil, se kaznuje do 2000 frankov. Z zaporom osem dnij do enega leta in s kaznijo 26 do 1000 frankov se kaznuje tisti, ki bi skušal pri oddajanju dela kaj goljufati. Upamo, da ta važni zakon ne bo zadnji, ki ga bo v korist delavskega stanu ustanovila katoliška večina belgijske zbornice.

Zavarovanje za starost in oslabelost. Angleški zbornici predloži v kratkem Brodhurst (Broadhurst) predlog, naj bi imele vse nad 60 let stare osebe pravico do pokojnine, ki naj jim jo izplačuje krajevna gosposka. Nemški socijalisti so pa predlagali držav. zboru naj se spremeni dosedanji zakon glede zavarovanja za starost, da bo vsak zavarovanec, ki je dovršil 70 leto imel pravico do starostne pokojnine, in da bi vsi tisti zavarovanci, ki vsled svoje dušne ali telesne oslabelosti ne zaslužijo več polovice svoje povprečne plače, ki se preračunja po zadnjih treh letih, tudi dobivali pokojnino.

Socijalist Kéd (Quesde) je predlagal v francoski zbornici, naj se vse cerkveno premoženje cerkvi pobere in naj se zapové, da se nikjer ne sme zidati za delavce kaka cerkev ali kapela. — Pariškega Rotšilda premoženje znaša 10 milijard frankov; vse cerkveno premoženje na Francoskem pa — 400 milijonov frankov. Iz tega se vzdržujejo vsi duhovniki in samostani, vse cerkve, cerkvene šole, bolnišnice, najdenišnice, hiralnice itd. Iz cerkvenega premoženja se živi in podpira velikanska množica zapuščenih in revnih ljudij, iz Rotšildovega — nobeden. Povsod je taka. Socijalistu je bolj na poti krajcar v žepu katoliškega duhovnika, nego stotak v judovem.

Razvedrilo.

Pot do sreče.

Jako težko se je poslavljala Lazarjeva mati od svoje najstarejše hčerke. Bog zna, jeli še kdaj vidi svojo drago Ano! Saj odhaja tako daleč od doma, tja čez širno morje, v neznano Ameriko. A kam ne žene človeka upanje na boljšo bodočnost! In prav tedaj so prihajala pisma v naše kraje iz Amerike, ki so opisovala del sveta onstran morja za obljubljeni deželo naših dnij. Izselsevale so se tedaj cele družine, zapuščali mladeniči in dekleta mnogoštevilno svojo rodno zemljo.

Pomladnega jutra l. 1881. pozdravljala je tudi Lazarjeva Anka zadnjikrat svojo priletno mater. Dan preje se je bila poslovila od gospoda župnika. Rada je deklet obljubila duhovnemu očetu, da bo vedno izpolnjevala obljubo, dano pri prvem sv. obhajilu, ter slednji dan molila rožni venec. Branili dobri gospod Anki niso zapustiti domovino. Desna roka svoji priletni materi, skrbeti je morala tudi še za svoje mlajše bratce. A doma je bilo tako težko prisluziti si z ročnim delom kaj prida. V Ameriki pa so tedaj radi vsprejemali v službo ptuja

dekleta. zlasti iz naših krajev. Služba tudi navadno ni bila slaba.

»Le pojdi, Ana«, rekli so ji, »otroku, ki izpolnjuje četrto božjo prepoved, ne godi se slabo.« Na pot pa so ji dali še svoj blagoslov.

Lazarjeva mati niso vedeli, kaj bi dali v spomin svoji Anki; le svetle solze je pošiljalo ljubeče srce na vela starkina lica, mesto zlata in srebra pa so izročili hčeri na pot materinski blagoslov in rožni venec. »Le v molitvi našla bodeš pravo srečo!« bile so njihove zadnje besede.

Materin blagoslov je spremljal Ano. Dobila je takoj službo, prijazen gospod jo je vsprejel v luki. Uboga deklica je bila vsa iz sebe, ko je stopila v lepo poslopje kjer je bival zdravnik Berger, tudi Avstrijec. Vsa družina, gospa in čvetero otrok jo je vsprejela tako prijazno, da se je čutila takoj, kakor doma.

»Kako ti je ime?« vprašala jo je gospa.

»Ana Lazar«, odgovorila je deklica tako skromno da si je v hipu pridobila srca vseh.

»Dobro, Ana. Pa stopi z nami v obednico! Pot zdela človeka, okrepčati se ti bode.« Skupno so zajutrekovali, vsi z veseljem poslušali, ko je pripovedovala Ana, zakaj je morala zapustiti domovino in kako hudo ji je dela ločitev od blage matere.

»Upam, da ti bo pri nas všeč, Ana. Vsako jutro greš lahko ob 6. uri zjutraj k sv. maši. Pobožno deklo si, kakor vidim, in ravno vernega dekleta sem želel v službo«, pripomnil je gospod Berger. »Kaj ne, Ivana, da si tudi ti zadovoljna?«

»Seveda, nadejam se, da ji vsaj nekoliko nadomestim mater.«

In nadomeščala je Ani blaga gospa tri leta v resnici mater. Vadila jo je sama vsega potrebnega, učila celo najličnejšega ročnega dela.

Po treh letih pa se je sreča obrnila. Ločiti se je morala Ana od plemenite družine. Umrli je gospod Berger in jedva toliko zapustil, da bi gledala vdova brezskrbno v bližnjo prihodnost.

»Teško mi je, da te moram odpustiti«, govorila je Ani, a srečna bodeš tudi drugje. Najbolje bode, ako najameš lastno stanovanje ter si poiščeš pri kakem trgovcu dela. Ponudiš se mu, da bodeš šivala ličnejše stvari za prodajalnico.«

Ano so oblivale solze, vse imetje njeno je bilo dvajset dolarjev. Prihranila si ni bila nič, marveč ves denar pošiljala sproti stari materi v domovino. Stanovanja v Novem Jorku so draga — in sedaj bode morala šele dela iskati. Zahvalila je dobro gospo in pospravila svoje stvari.

Stanovanje je dobila v kratkem na peti cesti. Dvanajst dolarjev je bilo takoj plačati. Dela pa ni bilo tako lahko dobiti. Ljudje je niso poznali, v velikanskem, živahnem gibanju ameriškega mesta pojedinec izgine — kaj šele, ako je ta pojedinec neznan ptujec, siromak! Dan za dnem je Lazarjeva Anka iskala dela, a zaman je trkala na vrata celo marsikaterega konfecionarja. Blagajna se je vidno sušila, venela so tudi lica, saj je

legla že več dnij zapored lačna k počitku. Oči so bile krvavo zajokane, trpljenje in pomanjkanje ji je bilo brati z obraza. Zvenelo ji je na uho neko neznano, zapeljivo šepetanje, kako lahko se odtegne svetnim mukam. A zatiralo je verno deklo zapeljive glase. Molitev jo je ostrčevala.

Še mučnejše so bile noči. Kakor bi se bila osoda hotela norčevati iz siromašnega dekleta, kazala ji je v sanjah domišljija najlepše podobe. Ko se je vzbudila, čutila je tem bridkeje svojo nesrečo. V molitvi je iskala rešitve.

Nekega jutra je naposled dobila dela. »Ako bode izdelek ličen«, rekel ji je trgovec, »oskrboval vas bodem vedno z delom.«

Ves dan je šivala Anka in povzila zadnji kosce kruha. »Od česa bodem živela jutri?« vpraševala se je. In mesec bode tudi kmalu pri kraju. Kje vzamem najemnino? Pa Bog me ne zapusti! Jutri že nekaj dobim za delo.«

Drugo jutro je bila zopet zgodaj pri šivanju. Ob desetih je bilo otroško krilce napravljeno in Anka je šla precej ž njim k trgovcu. Glasno ji je bilo srce, ko ji je gospod sam odzvel delo in je od vseh strani ogledoval. »Prav čedno delo«, pravi naposled. »Poglejte gospodje!« in Ankino šivanje je romalo od rok do rok. Vsi so pritrjevali gospodarju.

»Vesel sem vas, gospica. Take šivilje potrebujem. Gospod N., dajte gospici dela za osem dnij! Ko napravite tudi to, plača vas moj blagajnik. Z Bogom!«

Uboga Ana! Sedaj imaš delo, a denarja ni, kruha ne. Kaj naj stori? Vzame zavoj in odide. Komaj jo neso noge, obup jo je zopet zmagoval. Rožni venec, ki ga je imela s seboj, jo je pa spomnil, da še čuje najboljša mati nad njo. Nehoté so ji jeli prsti prebirati jagode rožnega venca. Saj drugam se ni mogla zateči.

Ako nebo ne pomore, drug ne bo. In nebo je pomaglo.

Ko je šla proti svojemu stanovanju, sreča na stopnicah ubogega dninarja, ki je bival v isti hiši. Oko siromaka nesrečo bistro vidi.

»Stopite za trenutek k nam«, ogovori delavec šiviljo. Ana je slušala. Na mizi je bil pečen krompir, kruh in surovo maslo. »Prisedite in zajemite z nami!« povabi jo gospodar prijazno. »Tako upehani in zdelani ste! Ni veliko a iz srca radi postrežemo.«

Ni se lačna sirota branila, prisedla je in zajela. Dninarjeva družina je bila mnogoštevilna, a zdravje in vesela zadovoljnost je odsevala vsem z obraza. Ko se je okrepčala, hotela je oditi. A dobri ljudje so jo pridržali. Beseda prinese besedo, in ko je Ana povedala svojo nesrečo, zalila je solza celo delavčevo oko. Toda lakote Lazarjevi Ani ni bilo več trpeti.

Ob tednu je mlada šivilja nesla trgovcu svoje delo. Dobila je zanje petnajst dolarjev.

»Ali ste vse to na roko šivali?« vpraša jo gospod.

»Dà, gospod!« odgovorila je deklica skromno.

»Kupiti bi si morali šivalni stroj!«

»Nimam denarja.«

»Tu bi že bilo pomagati. Ali bi pa znali šivati na stroj?«

»Da! Pri zdravniku Bergerju sem se naučila. Služila sem pri njem tri leta.«

»Pri Bergerju? Dobro sem poznal gospoda, škoda zanj! Njegove hčere tudi meni šivajo. Vi pa stopite k gospodu Tostenu na 14. cesto in mu recite, naj vam prepusti kak šivalni stroj. Potrpite, dam vam pisemce s seboj!«

Gospod je šel. »Srečni ste gospica«, dejal je blagajnik. »Naš gospod sicer ni tako zgovoren, pa je res vzgledno vaše delo! Ostanite zvesti našemu zavodu, in ne bode vam žal. Stroj kmalu plačate, in potem je vaš. Tudi jaz sem revnega stanu, a s pridnostjo sem si opomogel. Precej glav šteje moja družinica, vendar pa je tudi že precejšna svotica v banki naložena.«

Gospodar je prišel in dal Anki pisemce: »Poroštvo sem prevzel za vas, gospica, jaz sam.«

»Zahvalim, gospod. Bog naj vam povrne!«

»Ostanite mi zvesti. Plačeval vas bodem dobro. Le pošteno vedno delajte!«

Še isti večer je stal lep šivalni stroj v mali sobici Lazarjeve Ane. Iz hvaležnosti do uboge delavčeve družine je kupila blaga za krilce najmanjšemu dninarjevemu detetu. To je bilo prvo oblačilo, ki je je šivala na novem stroju. S strojem je prišel Anki poseben blagoslov. Predno je poteklo leto, bil je stroj v resnici njen. Dve leti pozneje pa je najela celo nadstropje zase in za svoje učenke. Trije stroji so ropotali ves dan, njeno imetje je vedno bolj naraščalo. Z Bogom je v jutro delo pričenjala, z Bogom na večer končavala.

Rada je gledala svoje učenke vesele. Pripovedovala jim je tedaj o svoji materi, svoji daljni domovini, o Bergerjevi družini in svojih stiskah. Vsak teden je dala vsaki deklici nekaj denarja na roko. Ako pa je trgovec kaj navrgel, napravila je Ana učenkam kako domače veselje. Ni bilo čuda, da so jo deklice ljubile in spoštovale.

* * *

Bilo je o Veliki noči l. 1890. Uboga vdova na H. je težko pričakovala hčer. Prejela je iz Amerike pismo, da jo obišče v praznike njena Anka. Pogosto je stopila k oknu ter pogledovala na cesto, je-li ne prihaja že njena ljubljenska. Tu prinese pot brzojavko. Bilo je veselo poročilo za stanko.

»Ob treh torej? Hvala Bogu!« vskliknila je. Sukala se je sedaj, kakor nekdanj v mladih dneh. Pristavila je vodo k ognju, prinesla od nekje klobaso — zdelo se ji je pač, da boljše in lepše ne more postreči hčere, katero je poželega že toliko let. Kazalec na stari stenski uri se kar ni premaknil! Vse, vse prepočasi!

Naposled vendar! Naglo je stopala lepo oblečena mlada gospa po cesti. Ta da je Anka! Pa materino oko ni slepo. V hipu je bila pri oknu, v istem hipu pa tudi že na cesti hitela svoji hčeri naproti. Še nekaj trenutkov, in po devetih letih bilo je materino srce zopet enkrat ob hčerinem. Izpregovorila ni ne hči, ne mati besede. Šele potok solza je materi odvezal jezik.

Veliko veselje in velika žalost sta vedno tiha, a solze olajšajo srce in odvežejo jezik.

»Drago dete! Kako sem vesela, da te inam zopet. Pojdi sedaj, Ana, domov! Lačna si gotovo in žejna tudi.«

Kaj bi dalje opisoval in ponavljal, kar je pripovedovala Lazarjeva Ana materi! Tudi daril ne bodem našteval. Le to še omenim, da se je materi iz nova zalesketalo oko in se je v njem nekaj pokazalo, kakor solza, ko ji je izročila Ana rožni venec z velikimi biser-nimi jagodami, pokazala pa tudi oni borni rožni venec, katerega je dobila od matere pri slovesu. »Ta rožni venec je otel mene, molitev je edina pot, po kateri more siromak priti do sreče.«

Socijalni pogovori.

Osemurno delo. Slov. katol. del. društvo v Ljubljani se je izreklo za osemurno delo pri vseh rudo- in premogokopih, pri vseh zdravju nevarnih delih in sploh pri vseh težavnih tvorniških podjetjih. Da je ta zahteva res pametna, kažejo razni poskusi, kako se je obnesla ta delavska doba, izmed katerih danes priobčujemo jeden vzgled.

Tvorničar I. T. Brunner je opisal dne 7. svečana v angleškem listu Tajms (Times), kakšni so bili nasledki osemurnega dela v njegovi kemični tvornici. Do listopada l. 1889 se je tam delalo v dveh skupinah: od sedme do šeste ure po dnevu in od šeste do sedme ure po noči; vsak teden so se delavci menjavali gledé nočnega dela, in tako je zadelo vsacega delavca na 14 dnij, da je moral delati za dve skupini po 24 ur. Listopada l. 1889 pa so se uvedle tri skupine po osem ur, namreč od šeste do druge, od druge do desete, od desete do šeste. Koncem tedna je torej treba pri izpreminjanju delati dvojno skupino — 12 ur. In vendar daje tvornica brez svoje škode še ravno tisto plačilo za 1 tono izdelanega blaga, kakor l. 1889, in zraven: delavci zaslужijo ravno toliko kot preje. Razlaga je jako lahka: delavska moč je mnogo krepkejša in vsled tega tudi več izvrši, ker ima več potrebnega počitka in miru. Imenovani tvorničar našteva te-le prednosti, ki so navstale vsled novega delavskega reda:

1. Večja jednakomernost. Preje so ljudje mnogo bolj izostajali, mnogo več jih je prihajalo pijanih, nego poslej.

2. Večja pridnost. Ko so delavci delali preje za dve skupini, jih je veliko vmes zaspalo; sedaj se to ne godi več.

3. Boljše zdravje. Dobro polovico manj jih je zbolelo kasneje, nego preje. Delavci so zdaj bolj zdravega lica, krepkejše hodijo, čvrstejši so.

4. Boljše npravne razmere. Kaže se večja zadovoljnost in vsled tega je mnogo manj pregreh med njimi, nego v prejšnjem času.

Brunner zahteva konečno, naj se države pobrigajo za to stvar in naj preiskujejo delavski čas po raznih tvornicah in naj na podlagi teh preiskav sestavijo delavcem in delodajalcem ugoden zakon.

Nam se zdi ta izjava iz ust sebičnega delodajavca jako pomenljiva. Saj nam kaže, da si ne stojita delavec in njegov gospodar sovražna nasproti, marveč da se jednemu lahko dobro godi, ne da bi se drugemu delala krivica. To velja vzlasti o delavnem času. Če se zmanjša primerno po razmerah, bo po dosedanjih skušnjah imel delodajavec večji dobiček, hkrati pa tudi posamezen delavec za svojo osebo in celi delavski stan, ker jih bo več lahko prišlo do dela.

Zdravje.

Nevaren čas.

Znano je, da spomladi in jeseni zbolijo največ ljudi. Zakaj? Umevno je, da komaj čakamo lepih pomladanskih dnij, da odložimo težko, zimsko, okorno obleko. A ravno ta hitri prehod škoduje truplu, ki je do sedaj vajeno gorke obleke; nekaj ur na dan sonce dobro greje, a zjutraj in na večer je še hlad in sosebnost delavec, ki skuša vsako stvar, ki bi ga pri delu ovirala, tako tudi gorkejšo obleko odstraniti, čuti slabe posledice. Zatoraj obdrži gorko obleko, ali vsaj vzemi saboj gorkejšo suktnjo, da jo oblečeš, ako te začne zebsti. Gorkota še nikomur ni škodovala, in malo potu je vedno dobro. Če te pa prične tresti zima ali mraz, je pa že slabo znamenje, da se prične kaka bolezen. Posebno pljučnica in katari v pljučah lahko nastanejo, in ker delavec nima baš prilike, sosebnost v tovarnah, dihati čistega zraka, tako take bolezni ne zginejo popolnoma, kašelj ne neha, tek do jedi je vedno manjši in žalostna prikazen naše dobe pri delavcih — jetika se prikaže. Le pogledimo v tobačne ali predilne tovarne, in istinitost teh besedij kmalo sprevidimo. Na tisoče žrtev je že padlo, a pravični bodimo, ne samo vsled prehlajenja, tudi ker ni imelo truplo zadostne tečne hrane, ni moglo prenašati bolezni, Slaba plača — slaba hrana — dolga pot v tovarno — bolezen. Kako lahko bi merodajni krogi pri večjih podjetjih preskrbeli opoldan, ko delavci ne morejo domov, na licu mesta ali vsaj v bližini ceno, tečno hrano. Malo dobre volje, malo krščanskega duha pri gospodarjih in vse se da izvesti.

Drobtine.

(Svoje častite naročnike), kateri še niso poslali naročnine, vljudno prosimo, da bi to kmalu storili in tiste, katerim je potekla s prvim četrtletjem, naj bi jo kmalu obnovili. — Vse pa prosimo, naj bi dobili vsaj vsak še enega novega naročnika. Le ako bo imel list veliko naročnikov, ga bomo mogli s časom

zvečati, in le, ako bo večji, bo mogel vstrezati vsestranskim potrebam. Na vsakih 10 listov, ki se vkup naročé, dodamo en list povrhu.

Uredništvo.

Cerkveni govori za moške se pričnó prihodnji ponedeljek 4. sušca o polu sedmih zvečer v frančiškanski cerkvi. Imel jih bo preč. o. Hugolin celi post vsak ponedeljek in vsak četrtek ob imenovani uri. Proti cerkvi in proti veri se sedaj govori za vsakim oglom, v vsaki gostilni, a le malokdo se briga, da bi se poučil o stvari. Ljudje iščejo sedaj le novic in zabav, za resnico se ne brigajo. Zato kličemo hvaležnega srca: Hvala Bogu, da se bo tudi v beli Ljubljani ponudila možakom prilika poslušati dokaze o najimunitnejših stvareh za vsacega človeka. Tudi delavec ima mnogokrat priliko poslušati veri nasprotné misijonarje; zato je tudi zanj koristno in potrebno, da si pridobi duševnega orožja za obrambo svoje najsvetejše lastnine. Ne dvomimo torej, da se bodo tudi delavci v obilnem številu vdeleževali omenjenih govorov.

Swornost — Sloga se imenuje novo češko delavsko društvo, ki se snuje v Brnu. Pod varstvom sv. Jožefa hoče vzgajati svoje ude, pripravljati pot katoliškim načelom. v javnem življenju, podpirati male obrtnike, delavce, preskrbovati jim delo in po zmožnosti podpirati člane brez dela. Bratskemu društvu želimo mnogo božjega blagoslova.

Za versko šolo! Na nekem delavskem shodu koj s početka, ko se je naše društvo ustanovilo, bilo je govorjenje o verski šoli, po kateri moramo težiti, ki mora nadomestiti šolo, kakor je dandanes, katero smo dobili pred 25 leti od liberalcev in so oni jubilej njen pred nekaj časom po nekaterih krajih precej glasno praznovali. Tudi slovenski list »Učit. tovariš« je novo šolo malo preveč pohvalil. C. k. statistična komisija jurističnega ministerstva na Dunaju izdala je izkaz, ki to-le s številkami pove (torej se ne da ovreči): Hujša zlodejstva so se pomnožila i hudodelnikov je vedno več iz vrste onih, ki so obiskavali sedanjo novo šolo. L. 1875. bilo je mlad h hudodelnikov starih od 11—14 leta 297, l. 1889 pa 614, torej se je število mladih zlodejev pomnožilo za 100%— leta 1879 bilo je zločincev nad 14 let starih 4688, l. 1889 uže 5615, torej za cel tisoč več. Zločincev pod 16 leti je bilo l. 1881 2·1%, l. 1889 pa tako mladih 2·6%. Zločincev starih od 16—20 let bilo je l. 1881 skupaj 14 odst. l. 1889 17 odst., torej število jake vrste. Število raste tudi pri onih, ki so stari od 20—30 let, pa se manjša pri njih, ki so mej 30—60 letom svoje starosti. Ti zadnji so ravno še hodili v stare šole, kjer so Boga bolj poznali nego danes. Številke, ki kažejo, koliko da je na Dunaju hudodelnikov ali obsojenih, so te-le;

leta 1887 bilo jih je	21.000
» 1888 » » »	22.000
» 1889 » » »	22.000
» 1890 » » »	23.000
» 1891 » » »	23.000

Številke obsojajo današnjo šolo. Toraj se mnogo bolj

obsojajo radikalne nazore socijalistov, katere hočejo ti uresničiti v prihodnji državi. Obsojajo pa tudi te številke hvalisanje moderne šole, ki v prvih svojih 25 letih glasno potrjuje resnico besedij Gospodovih, da vsak gospodar najprej preračuna, če ima dovolj moči, da hišo zida, ali vojvoda, če nima premalo vojakov. Ako mora nehati zidati, se mu vsi smejo, ako ima premalo vojakov, ga sovražnik premaga in razkropi čete njegove. Brez Boga in brez blagoslova od zgoraj, brez milosti, vse zidamo na pesek, pride vihar in voda, ki vse spodkoplje, tako da se hiša podere.

Judje. Leta 1890. bilo je kaznovanih v Avstriji (brez Ogerske) 29.090 ljudij, med temi bilo je 1069 Judov, med katere pa niso šteti oni Judje, ki so krščeni in oni, ki so brez veroizpovedanja. Prebivalcev bilo je takrat v Avstriji 23,899.413 duš in 1,141.315 Judov. Med tisoč kristijani bilo je obsojenih torej 1:22, med tisoč judi pa samo 0:937. — To za Jude kaj ugodno razmerje se koj spremeni, če preberemo še naslednje statistične številke. Najprej omeniti treba uže to, da je med Judi mnogo več ljudij bogatih in premožnih nego med kristijani in da je 80:5% obsojenih bilo brez vsake lastnine. V Galiciji je vseh prebivalcev 6,607.816, med temi je Judov 770,468. Kaznovanih je bilo 1890. leta 2473 oseb, med temi Judov 615, to se pravi Judov je 11:69% vsega prebivalstva, 25% je Judov izmed obsojenih. V Bukovini je vseh prebivalcev 646.591, kaznovanih je bilo 398; Judov je bilo 82.717, izmed teh kaznovanih 74, torej reprezentirajo oni 12:79% prebivalstva, a čez 18% obsojencev. Judov je v celi Avstriji 4:8%, a kaznovanih jih je bilo 6:8%. — Te številke dokažejo se tako-le: a) zoper osebno svobodo pregrešili so se 202 obsojenci, izmed teh je Judov 12; b) ki so kupčevali z ljudmi jih je bilo obsojenih 27, od teh je bilo 11 Judov; c) zlonba službe, 20 obsojencev, 1 Jud; d) tisti ki so provzročili zlonbo službe obsojenih 11, od teh 5 Judov; e) ponarejali so denar: 40, izmed teh 5 Judov; f) nezvestoba: 370 obsojencev, 53 Judov; g) goljufija: 2549 obsojenih, Judov 369; h) obrekovanje: 142 obsojencev, Judov 15; i) verske družbe razžalilo je 156 obsojencev, med temi je 24 Judov; j) sleparski je napovedalo krivo 776 obsojencev, od teh 197 Judov; k) veliko razžaljenje časti v tiskovinah: 24 obsojencev, 3 Judje; l) oderuštvo: 20 obsojencev, od teh je 11 Judov; m) vojaštva so se hoteli odtegniti 400 obsojenci, izmed teh 60 Judov. — Torej zavoljo goljufije je obsojenih Judov bilo 15%, zavoljo goljufne krive 25%, zavoljo oderuštva več nego 50 — in vendar jih ni več nego 4:8% vsega prebivalstva. — Tudi pri zlorabi službene oblasti Judje reprezentujejo lepo številko skoraj 50%. — Vsi ti podatki so uradni. Izdala jih je c. kr. statistična komisija na Dunaju.

Vojska med Japonci in Kitajci še ni končana. Japonci slavé vedno nove zmage. Vzeli so Kitajcem Vejhej-vej, najimenitnejšo obrežno trdnjavo in mnogo manjših trdnjav, več ladij so jim potopili in nekaj so jih osvojili. Kitajcem se godi prav; za uboge vojake,

ki se bojujejo za cesarstvo, kar nič ne skrbé; večina nima niti tople obleke, še manj pa orožja in hrane. In vendar nočejo skleniti stalnega miru. Japonci se pripravljajo nad glavno mesto na Kitajskem, nad Peking, ki jim ga gotovo ne bo mogel nobeden ubraniti. Ta vojska je velikega pomena tudi za Evropo. Kitajsko je je bilo do sedaj popolnoma zaprtó evropski trgovini. Sedaj bodo morali odpreti svoje luke tudi drugim. Trgovina bo dobila nove trge, koder bo oddajala svoje blago in koder bo kupovala surovin. Vsled tega se bo po nekaterih državah, vzlasti na Angleškem in Ruskem povzdignila obrtnija. Tuji bodo imeli ložji vhod na Kitajsko in upati je za trdno, da se bo krščanska vera mnogo hitreje razširjala med ubogimi poganskimi Kitajci, kakor doslej. Dozdaj gospodarijo samo mandarini z brezobzirno krutostjo nad kitajskim ljudstvom, katero odirajo in izsesavajo v vseh obzirih gorje, nego so včasih Turki kristjane. Japonci so sicer tudi pogani, toda navzeli so se že evropskih šeg in zato je njihova zmaga za nas velikanske važnosti. Ta zmaga bo morda po božji volji začetek krščanskega življenja v ogromnih pokrajinah vshodne Azije.

Izjava.

V nedeljo, dné 17. t. m. imeli so socijalni demokratje nek shod v Zagorju za Savo, na katerem je znani Grablovic imel govor in med drugim (kakor sem pisмено zanesljivo zvedel) rekel to-le: »Bodite združeni in skupaj držite, ker zmaga bode kmalo naša! Le naša družba je prava, to mi lahko dokažemo, in naši največji nasprotniki že tudi to spoznajo. V Ljubljani jih je 200 (reci dvesto) od katoliške delavske družbe odstopilo in k socijalnim demokratom pristopilo. (!!!) Izmed tistih štirih, ki so bili jeseni tukaj, je tisti ta najmanjši, ki se mu Gostinčar pravi, sam prišel k meni in me lepo prošil, naj ga v družbo sprejemem, bode tam odstopil, ker spoznava, da so tam res samo farske sleparije. Dr. Krek ima naš list, »Delavca«, za »špegele« (reci ogledalo), tam ven napiše in iz tega »Glasnik« izdaja (morda ima celo Grablovica za inštruktorja), pa »žnablje« z medom namaže, noter je pa poln hudobije«. (Kopitar pač sem po sebi čevlje meri.)

Na to jaz nimam družega odgovora, kakor da je vse skupaj, od prve do zadnje besede, nesramno obrekovanje in najpodlejša laž, ki je namenjena premotiti vzbujajoče se rudokope v Zagorju. Grablovica pa pozivljem, da naj dokaže zgoraj omenjene trditve, in dokler tega ne stori, imenujem ga tukaj javno nesramnega lažnika. Rudokopi v Zagorju naj spregledajo ali sploh malo pomislijo, kakšni ljudje in s kakšnimi sredstvi jim ponujajo srečo.

Ljubljana, dné 28. febr. 1895.

Josip Gostinčar,

tajnik slov. katol. delavskega društva.

Mlad mož,

izučen puškar v Borovljah na Koroškem išče primerne delo v Ljubljani. Več pove uredništvo tega lista.

Prihodnja številka Glasnika izide 14. marca.